

ИЗВЕШТАЈ
о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у
2023. години

I Издавачка делатност

Зборник *Драгослав Срејовић и мултидисциплинарност*, садржи радове са истоименог научног скупа одржаног 29. новембра 2021, у суорганизацији са Заводом за заштиту споменика културе Крагујевац. Министарство науке, технолошког развоја и иновација дало је финансијску подршку штампању књиге.

II Научни и стручни скупови

1. Учешће у организацији **„Друге српске конференције за примењену вештачку интелигенцију“**, која је одржана 19. и 20. маја у организацији Универзитета у Крагујевцу. Представљени су резултати најновијих истраживања више од 100 истраживача, из области медицине, привреде, финансија, индустрије.

2. Округли сто **„Кнез Михаило Обреновић – време, живот, дело“** одржан је у сарадњи са Одељењем историјских наука САНУ, 15. септембра, на Универзитету у Крагујевцу. Скуп је организован поводом двестоте годишњице рођења кнеза Михаила, под покровитељством Града Крагујевца. Поздравне говоре одржали су: академик Миодраг Марковић, потпредседник САНУ, академик Милош Ђуран, управник Центра САНУ, Никола Дашић, градоначелник Крагујевца и проф. др Биљана Петровић, проректор за научноистраживачки рад.

Пленарно предавање одржао је академик Славенко Терзић, председник Одбора за организацију скупа. У раду научног скупа учествовали су научници и истраживачи са Филозофског факултета у Београду и Историјског института у Београду, Филозофског факултета у Новом Саду, Факултета драмских уметности у Београду, Музеја рудничко-таковског краја из Горњег Милановца, Народног музеја у Чачку и Народног музеја у Крагујевцу, као и Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама, Министарства правде. У уметничком делу програма наступиле су проф. мр Марина Тарајковић Бицовски, сопран и проф. мр Сања Вукосављевић Миленић, пијанисткиња.

3. Учешће у организацији **„Прве конференције српског биолошког друштва Стеван Јаковљевић Крагујевац**, која је одржана 20 – 22- септембра у хотелу „Крагујевац“. На скупу је саопштено 10 пленарних предавања, 26 усмених излагања и представљено 50 постер-презентација, подељених у 10 секција. Одштампана је публикација **„Програм и изводи сапштења“**.

4. Округли сто **„100 година од рођења академика Николе Хајдина: Мост као симбол живота“**, одржан је 22. септембра у Универзитетској галерији. Учествовали су: академик Милош Којић, проф. др Дејан Дивац, директор Института за водопривреду „Јарослав Черни“, доц. др Братислав Стипанић, представник Грађевинског факултета Универзитета у Београду и проф. др Драгослав Шумарац, Државни факултет у Новом Пазару. Прилог подсећању на лик и дело академика Никола Хајдина дала је и др Катица

Стевановић Хедрих, пензионисана професорка Машинског факултета из Ниша. Скуп су поздравили: дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић, академик Милош Ђуран, управник Центра САНУ и проф. др Ненад Филиповић, ректор Универзитета у Крагујевцу.

5. Представљање најбољих пројеката одабраних на конкурс за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за школску 2023/24, одржано је 27. септембра на Универзитету у Крагујевцу.

На Јавни позив за достављање предлога пројекта пријављено је 12 пројеката, а финансирање је одобрено следећим пројектима: 1. „Развијање процедуре за симулацију оштећења металних конструкција услед цикличног оптерећења – DEEDS2 (руководилац: проф. др Владимир Дунић, Факултет инжењерских наука) – поље техничко-технолошких наука; 2. „Идентификација и модулација биомаркера који посредују настанку резистенције ћелија колоректалног карцинома на 5-флуороурацил – IDBioResist“ (руководилац: доц. др Милена Милутиновић, ПМФ) – поље природно-математичких наука; 3. „Могућности за развој туристичких „Рута занатских пивара“ на територији Републике Србије – BrewRoutes“ (руководилац: Данијела Пантовић, Факултет за хотелијерство и туризам) – поље друштвено-хуманистичких наука. С обзиром да из медицинског и уметничког поља није било пријављених пројеката, финансирање је одобрено следећим пројектима: 4. „Еутектички растварачи: Зелена синтеза бензимидазол-халконских хибрида са потенцијалном антиоксидативном активношћу – GreenBICH“ (руководилац: доц. др Виолета Марковић, ПМФ); 5. „Година 1999. Медијски дискурс о НАТО бомбардовању Савезне Републике Југославије у Србији и Немачкој – контрастивна анализа дискурса – NATODisYU“ (руководилац: Никола Вујчић, Филолошко-уметнички факултет).

6. Округли сто: „**Радови на путу**“, посвећен стваралаштву завичајног песника Слободана Павићевића, поводом десет година од његове смрти, одржан је 30. октобра на Универзитету у Крагујевцу. Учествовали су: Миодраг Стојиловић, новинар и публициста, проф. др Видан Папић, проф. др Ђорђе Радовановић, др Владимир Перић, Саша Миленић, песник и филозоф, Александар Лаковић, песник и Мирко Демић, књижевник. Песник Перо Зубац, који није могао да присуствује скупу, послао је песму „Боба Пава“ коју је посветио свом колеги и пријатељу, Слободану Павићевићу. Допринос раду скупа дао је и академик Милош Којић који се обратио путем видео линка. У уметничком програму Милош Крстовић, глумац Књажевско-српског театра казивао је стихове Слободана Павићевића, а такође је постављена изложба његових колажа и мејл арт дела.

7. Представљање резултата пројеката са другог Јавног позива за пријаву научно-истраживачких односно уметничких пројеката за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за 2022/23. годину, одржано је 9. новембра на Универзитету у Крагујевцу, у сарадњи са Универзитетом у Крагујевцу. Представљени су резултати једногодишњег рада на следећим пројектима: Др Дејан Миленковић, Институт за информационе технологије: *Антиоксидативни потенцијал новосинтетисаних кумарин Нацилхидразонских деривата – NewCоumAntiOx* (поље природно-математичких наука); Др Александар Алексић, Факултет инжењерских наука: *Превазилажење поремећаја у домену инжењерског менаџмента – Унапређење организационе резилентности – CODEMO* (поље техничко-технолошких наука); Др Ана Пејчић, Факултет медицинских наука: *Ниво витамина Ц код трудница и ефикасност суплемената витамина Ц у*

превенцији превременог пуцања плодових овојака и превременог порођаја – *VitCePrev* (поље медицинских наука); Др Драган Дакић, Правни факултет: *Нормативно кодирање вештачке интелигенције: изабрана питања - Normo Code – AI034* (поље друштвено-хуманистичких наука); Др Миљан Милошевић, Институт за информационе технологије: *Моделирање критичне интеракције између циркулишућих ћелија тумора и тромбоцита у току метастазе – MODELETS* (поље техничко-технолошких наука).

III Предавања – представљања књига

1. Монографска студија „**Туристичка валоризација и правна заштита културно-историјских вила Врњачке Бање**“, која је резултат рада на пројекту усвојеном на првом Јавном позиву за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу, представљена је у Замку културе у Врњачкој Бањи. Говорили су аутори: мсц Маријана Сеочанац, истраживач сарадник, мсц Наташа Ђорђевић, асистент, доц. др Данијела Пантовић и проф. др Андреј Мићовић. У име издавача, обратио се академик Милош Ђуран, управник Центра, проф. др Биљана Петровић, проректор Универзитета и проф. др Драго Цвијановић, декан Факултета за хотелијерство и туризам. У име домаћина, скуп је поздравио Саша Миленковић, директор Културног центра. О значају ове монографске студије говорила је, у име рецензента, проф. др Лела Ристић, Економски факултет у Крагујевцу.

2. Едиција САНУ „**Живот и дело српских научника**“ представљена је на Факултету за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи, 7. марта. Академик Иван Гутман одржао је предавање о Атанасију Николићу; Проф. др Горица Ђелић, ботаничар са ПМФ-а, говорила је о академику Јосифу Панчићу, а Јелена Боровић Димић, музејски саветник Замка културе, говорила је о бањској породици Арновљевић, којој припада и академик Војислав Арновљевић, лекар кардиолог.

3. У сарадњи са Универзитетом у Крагујевцу, 16. марта на Универзитету у Крагујевцу, одржана су два предавања: Њ.Е. господин Димитриос Теофилакту амбасадор Републике Кипар у Србији: „**Cyprus Energy Strategy: Energy Connectivity with Western Balkans**“ (*Енергетска стратегија Кипра: Енергетска повезаност са Западним Балканом*); Проф. др Никос Росидес „**Engaging the Workforce**“ (*Ангажовање радне снаге*). Поздравну реч упутили су проф. др Ненад Филиповић, ректор и академик Милош Ђуран, управник Центра, а проф. др Вељко Милутиновић, гостујући предавач Универзитета у Крагујевцу, говорио је о значају Републике Кипар у академској заједници, посебно у контексту Западног Балкана.

4. Проф. др Вељко Милутиновић, гостујући предавач Универзитета у Крагујевцу, одржао је предавање 22. марта, на Универзитету у Крагујевцу, на тему: „**Акцелератори за високо-итеративне процесе са великим скупом података, на бази протока података кроз извршни граф**“.

5. Проф. др Владимир Јуришић, Факултет медицинских наука, одржао је, за наставнике, истраживаче и студенте основних и докторских студија предавање: „**Мултиомикс принципи анализе цитокина у хемато имунологији**“, 28. марта, на Универзитету у Крагујевцу.

6. На Универзитету у Крагујевцу, 11. априла, представљене су три монографије из

области биоинжењеринга и примењене вештачке интелигенције: „**Cardiovascular and Respiratory Bioengineering**“; „**Computational Modeling and Simulation Examples in Bioengineering**“ и „**Bioengineering and Bioinformatics**“, чији је уредник проф. др Ненад Филиповић, ректор, а аутори поглавља су сарадници са Института за информационе технологије, Факултета инжењерских наука, ПМФ-а и Истраживачко-развојног института за вештачку интелигенцију Србије. Издавачи ових монографија су светски лидери у публикавању научних и академских књига, посебно из области технике и медицине: *John Wiley & Sons* и *Elsevier*.

7. Проф. др Милан Вранеш (ПМФ, Нови Сад, Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине) одржао је предавање „**Јонске течности - пут од растварача ка лековима**“, 18. априла, на Универзитету у Крагујевцу.

8. Проф. др Жозеп Торелас (Josep Torrellas), професор рачунарских наука и директор Центра за развојно рачунарство на Универзитету Илионис у САД. одржао је предавање: „**Скалабилне дистрибуиране рачунарске архитектуре за наредну декаду**“ (*Scalable Distributed Computer Architecture for the Next Decade*), на Универзитету у Крагујевцу, 24. маја.

9. Академик Милош Којић одржао је предавање: „**Од фундаменталних закона физике до нумеричких метода и вештачке интелигенције**“, 11. септембра на Универзитету у Крагујевцу. Уводну реч дао је академик Милош Ђуран, управник Центра, а предавача је представио проф. др Ненад Филиповић, ректор.

10. Едиција САНУ „**Живот и дело српских научника**“ представљена је у Великој сали здања Жупаније у Сомбору, 3. октобра. Академик Иван Гутман говорио је о Атанасију Николићу, академик Радоје Чоловић о проф. др Милану Јовановићу Батуту, а сомборски историчар и публициста Милан Степановић говорио је о животу у раду академика Богдана Маглића. Поздравним беседама обратили су се Анита Стојаков, чланица Градског већа и Милан Стакић, директор сомборског Центра за стручно усавршавање запослених у образовању. Академик Милош Ђуран даровао је књиге САНУ и Центра САНУ у Крагујевцу, библиотеци сомборске гимназије „Вељко Петровић“.

11. Академик Иван Гутман одржао је предавање: „**Поводом мојих 1500 научних радова**“, 24. октобра на Универзитету у Крагујевцу. Направио је ретроспективу свог научног рада који је започео 1971. године, а од свог 92. одн. 96. објављеног научног рада, као своју адресу наводи ПМФ и Универзитет у Крагујевцу, чиме значајно доприноси угледу Универзитета у Крагујевцу и Републике Србије у светској академској и научној заједници.

12. Дописни члан САНУ Слободан Б. Марковић, одржао је предавање „**Ледено доба у Србији**“, 2. новембра на Универзитету у Крагујевцу. Уводну реч дао је академик Милош Ђуран, управник Центра, а предавача је представио проф. др Ненад Филиповић, ректор.

13. Академик Велимир Р. Радмиловић одржао је предавање „**Енергија као један од највећих изазова човечанства у XXI веку**“, 8. новембра на Универзитету у Крагујевцу. Уводну реч дао је проф. др Ненад Филиповић, ректор, а академик Милош Ђуран представио је радну биографију предавача.

14. Академик Милош Ђуран одржао је предавање „**Медицинска неорганска хемија: примена комплекса метала у медицини**”, 10. новембра на Универзитету у Крагујевцу. Предавање је одржано у склопу обележавања Светског дана науке.

15. Проф. др Владимир Јуришић, Факултет медицинских наука у Крагујевцу, одржао је предавање "**Значај НК ћелија (NK cells) у канцеру**", 14. децембра на Универзитету у Крагујевцу.

16. Проф. др Бранислав Јеремић, Факултет медицинских наука у Крагујевцу, одржао је предавање "**Радијациона онкологија карцинома плућа**", 26. децембра на Универзитету у Крагујевцу.

IV Изложбе – концерти

1. Изложба – радионица „**Наука и информатика за свако дете**” аутора др Стевана Јокић и Љиљане Јокић, која се реализује у оквиру пројекта „Рука у тесту”, а у сарадњи са Француским институтом у Београду, постављена је у Галерији „ВИШЕ од галерије“ у Средњој стручној школи у Крагујевцу, 5. јуна и трајала је до 12. јуна. На отварању су, поред аутора изложбе и академика Милоша Ђурана, управник Центра САНУ, говорили: проф. др Милан Ковачевић, продекан за науку ПМФ-а у Крагујевцу, Ана Марковић, професорка физике у Првој крагујевачкој гимназији, једна од 10 најбољих едукатора Србије 2019, Весна Тодоровић, професорка физике у Гимназији у Јагодини, представник НОУ тима (Регионални тим подршке за науку, образовање и уметност) у Ћуприји, Проф. др Ирена Голубовић Илић, Факултет педагошких наука у Јагодини.

2. Изложба академика Саве Халугина „**Невидљиви шаптачи**“ отворена је у Легату Николе Коке Јанковића, 9. јуна, у сарадњи са Народним музејем Шумадије. Аутор изложбе је Катарина Бабић, музејски саветник-историчар уметности, а изложбу чине скулптуре у бронзи, настале у периоду 1986. до 2019. године, као и цртежи и слике у дигиталном формату на холограмској презентацији, реализованој уз техничку помоћ Универзитета у Крагујевцу. На отварању изложбе говорио је академик Милош Ђуран, управник Центра. Специфичност ове изложбе чини њен инклузиван карактер, захваљујући чему је доступна слепим, слабовидим, као и глувим и наглувим особама. Изложба је трајала до 28. септембра.